

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Fecr Yayınları: 290

İLK KADIN İMAJI

-Kitâb-ı Mukaddes ve Kur'ân-ı Kerim Perspektifinden-

Dr. Esra HACİMÜFTÜOĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
SAGE Yayıncılık Rek. Mat. San. Tic. Ltd. Şti.
Kazım Karabekir Cd. Uğurlu İş Merkezi No: 97/24
Tel: 0 312. 341 00 02 İskitler/ANKARA
(Sertifika no: 14721)

1. Baskı: Mart 2019

ISBN: 978-605-7570-21-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 Ulus-Altındağ/ANKARA
Tel: (0312) 310 08 60 (pbx) - Fax: (0312) 311 47 89
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

İLK KADIN İMAJI

-Kitâb-ı Mukaddes ve Kur'ân-ı Kerim Perspektifinden-

Dr. Esra HACİMÜFTÜOĞLU

Ankara 2019

Dr. Esra HACİMÜFTÜOĞLU

1983 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. 2000 yılında Ankara Demetevler İHL'den mezun oldu. 2004 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi. Aynı yıl Diyarbakır İl Müftülüğü'ne vaiz olarak atandı. 2010 yılında Atatürk Üniversitesi Temel İslam Bilimleri Bölümü Tefsir Anabilim Dalı'nda "Kur'ân-ı Kerim'in İrşad Üslubu" adlı çalışmasıyla doktor unvanını aldı. 2005-2015 yılları arasında Erzurum İl Müftülüğü'nde vaiz olarak görev yaptı. Evli ve üç çocuk annesi olan Esra Hacımüftüoğlu, 2015 yılından itibaren Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tefsir Anabilim Dalı'nda Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	7
ÖN SÖZ	9

GİRİŞ

NEDEN İLK KADIN?	11
------------------	----

BİRİNCİ BÖLÜM

KİTÂB-I MUKADDES'TE İLK KADIN	17
1. Klasik Söylem: Havva ve Cennetten Düşüş	20
2. Lilith: Yahudi Geleneğinde İlk Kadın	31
3. Pandora: Hristiyanlıkta Havva'nın Mitolojik Öyküsü	39
4. Meryem: Havva'nın Günahını Temizleyen Kadın	47
5. Yahudi Erkeğin Sabah Duası: "Beni Kadın Yaratmadığın İçin Sana Şükürler Olsun Ey Rabbim!.."	53
6. İncil'den Bir Soru: "...Kadından Doğan Nasıl Temiz Olabilir?" (Eyüb 25/4)	58

İKİNCİ BÖLÜM

KUR'ÂN-I KERİM'DE İLK KADIN	65
1. Kur'an'da: Hz. Âdem'in Zevcesi	71
2. Tefsir Kaynaklarında: Havva	82
3. Havva'nın Hikâyesi: Yorumların Değişkenliği	99
4. "Ey Meryem! Allah seni seçti, seni tertemiz kıldı ve bütün dünya- daki kadınlara üstün eyledi." (Âl-i İmrân 3/42)	110

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	117
------------------------	-----

KAYNAKÇA	127
----------	-----

KISALTMALAR

a.mlf.	: Aynı müellif
a.s.	: Aleyhisselâm
Bk. / bk.	: Bakınız
b.y.	: Basım yeri yok
Ed. / ed.	: Editör
Erişim	: Erişim Tarihi
Haz. / haz.	: Hazırlayan
Hz.	: Hazreti
M.Ö.	: Milâttan önce
M.S.	: Milâttan sonra
Nşr. / nşr.	: Neşreden
Thk. / thk.	: Tahkik eden
ö.	: Ölümü, vefat tarihi
Sad. / sad.	: Sadeleştiren
sy.	: Sayı
Trc. / trc.	: Tercüme eden
ts.	: Tarihsiz
vb.	: Ve benzeri
v.dğr.	: Ve diğerleri

ÖN SÖZ

Kadın konusu geçmişten günümüze popülerliğini yitirmeyen ve çeşitli ideolojiler eşliğinde okunan bir konu olmuştur. Günümüzde modernizmin kalbinde tartışılan bu konunun, gelecekte başka bir ideoloji-felsefi akım eşliğinde tartışılacağını ifade etmek, büyük bir iddia olmasa gerektir. Belki de bu yüzden, kadın tartışmaları kaygan bir zemin üzerinde ilerlemekte, çok konuşulmakta ama istenilen düzeyde ilerleme görülmemektedir. Kitâb-ı Mukaddes ve Kur'ân-ı Kerim perspektifinden ilk kadının imajını ortaya koymak isteyen bu çalışma, kadın tartışmalarının geleceğinin öngörülemez bile, geçmişinin nerede bulunduğunu göstermek istemektedir. Günümüzdeki tartışmaların zeminini anlayabilmek için, ilk kadının anlaşılması gerektiğini iddia etmektedir; çünkü kadın doğasına ilişkin çalışmalarda referans noktasını ilk kadın oluşturmaktadır. Bu yüzden dinlerin ilk kadın hakkında verdikleri bilgilerin müntesiplerini bağladığını, tartışmaların içinde bunun izlerinin görülebileceğini belirtmektedir.

İki bölümden oluşan bu çalışmada birinci bölüm, Kitâb-ı Mukaddes'teki ilk kadın imajını incelemekte, ilgili pasajların çeşitli mitler ve yorumlar üzerinden değerlendirmesini yapmaktadır. Lilith, Pandora, Meryem gibi ilk kadın imajını etkileyen-belirleyen unsurlar bu algıya katkıları bağlamında değerlendirilmekte, günümüzdeki yansımaları ele alınmaktadır. Kur'ân-ı Kerim perspektifinden ilk kadın imajının belirlenmeye çalışıldığı ikinci bölümde ise, Kur'an'da ve tefsirlerde yer aldığı üzere Âdem'in zev-

cesi-ilk kadın araştırılmakta ve değerlendirmelerde bulunmaktadır. İsnad atıf sisteminin kullanıldığı çalışmada, ayetlerin meallerinde genellikle Kur'an Yolu tercih edilmekle birlikte, gerekli durumlarda inisiyatiflerde bulunmaktadır. Son olarak, üzerimde emeği olan herkese teşekkürlerimi iletirken, bu eserin faydalı olmasını Allah Teâlâ'dan niyaz ederim.

Dr. Esra HACİMÜFTÜOĞLU